

<http://congress.eab.org.tr>

5 INTERNATIONAL CONGRESS OF EDUCATIONAL RESEARCH

6 - 9 June 2013

Çanakkale
TURKEY

Peace, Memory & Educational Research

**CONGRESS
PROCEEDINGS
(FULL TEXT)**

WERA
The World Education
Research Association

• • •
The International
Association Of Qualitative Inquiry

4-5 YAŞLARINDA ÇOCUĞU OLAN ANNELERİN OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDEN BEKLENTİLERİ

EXPECTATIONS OF MOTHERS HAVING KIDS AT 4-5 AGES FROM PRESCHOOL EDUCATION

Gülsüm DÜŞEK

Öğretim Görevlisi, Giresun Üniversitesi Eynesil Kamil Nalbant MYO, Çocuk Gelişimi Programı, GİRESUN
gulsum.dusek@giresun.edu.tr

ÖZET

Okul öncesi eğitim çocukların gelişim alanlarını geliştirme açısından çok önemli bir yer tutmaktadır. Bu çalışma annelerin okul öncesi eğitimden beklentilerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırmanın örneklemini Ordu il merkezinde sosyo-ekonomik düzeyi düşük, dört-beş yaşlarında çocuğu olan 114 anne oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında dört-beş yaşlarında çocuğu olan 114 anneye, **Özen (2008) tarafından geliştirilen** “Anne ve Babaların Okul Öncesi Eğitimden Beklentileri” konulu anket kullanılmıştır. Toplanan verilerin değerlendirilmesinde SPSS programı kullanılarak t testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır

Araştırmanın sonuçlarına göre; çocukları okul öncesi eğitim alan anneler ile 31-35 yaş arasında olan annelerin, okul öncesi eğitim kurumlarından sosyal gelişimlerine ilişkin beklentileri daha yüksektir. 36 yaş ve üzerindeki annelerin kurumsal beklentilerinin daha olumsuz olduğu görülmektedir. Annelerin öğrenim düzeyleri yükseldikçe okul öncesi eğitime yönelik tutumun daha olumlu olduğu göze çarpmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Eğitim, Okul Öncesi Eğitim Kurumları

ABSTRACT

Preschool education has taken an important place in development areas of children. This study aims to remark the expectations of mothers from preschool education.

The sample of the research consists of 114 mothers having kids at 4-5 ages with low socio-economical status in Ordu city center. The questionnaire called “The Expectations of Parents from Preschool Education” prepared by Özen (2008) was conducted to aforementioned samples. In data evaluation, T-test and single tone variance analysis (ANOVA) were implemented through using the program of SPSS.

According to results, mothers whose children have taken preschool education and mothers aging between 31 and 35 have more expectations of social progress from preschool institutions. It has been noticed that the institutional expectations of mothers aged at 36 and over were more negative. As education level of mothers has risen, the attitude towards preschool education has been more appreciably positive.

Key Words: Preschool Education, Preschool Institutions

1. GİRİŞ

Çocuklar doğdukları günden itibaren inançlarını, tutumlarını ve davranışlarını şekillendiren bir aile ortamında yaşamaya başlar. Okul öncesi dönemde, büyüme ve gelişmenin her aşamasında çocuğu korumak, yetiştirmek, çocuğun ihtiyaçlarını karşılamak, yaşam koşullarını iyileştirmek, gelişmesi için olanaklar sağlamak, ailenin olduğu kadar, yakın çevresinin, eğitim kurumlarının ve üyesi olduğu toplumun görevidir (Ömeroğlu ve Can Yaşar, 2005).

Yaşamın ilk yılları çocuğun gelişimi ve eğitimi açısından çok önemlidir. Okul öncesi yıllarda çocuklar, yakın çevrelere karşı çok duyarlıdır ve hareketli, meraklı, araştırmacı bir kişilik özelliği sergiler. Bireyin, yaşamı boyunca en aktif olduğu dönemlerden biri 3-6 yaşlarıdır. Hayalleri çok güçlüdür. Günlük yaşamda karşılaştıkları olayların nedenleri ve sonuçları arasında ilişki kurmaya çalışarak sürekli soru sormaktadır. Çevresindeki tüm canlı ve cansız objelerin, algıladığı bütün olayların ne olduğunu sorgulamaktadır (Kaçar ve Doğan, 2007; Tuğrul ve Duran, 2003).

Erken çocukluk döneminde çocuğa gösterilen sevgi ve güvenle birlikte verilen zihinsel uyaranlar, çocukların çok yönlü gelişimine temel oluşturmaktadır. Bloom'a göre insan yaşamının ilk dört yılı zihinsel gelişmenin en kritik dönemi olup insan zekâsının % 50'si 0-4 yaş arasında, % 30'u 4-8 yaş arasında ve % 20'si ise 8-17 yaş arasında gelişmektedir. Bloom, hayatın ilk dört yılı içinde verilen eğitimsel uyaranların çok önemli olduğunu ve zekâyı artırdığını ileri sürmektedir (Akt. Erkan, 1993).

Okul öncesi eğitim, çocukların gelişim düzeylerine ve bireysel özelliklerine uygun, zengin uyarıcı çevre imkânı sağlayan bir öğretim basamağıdır. Okul öncesi eğitimin temel amacı, çocuğu tüm gelişim alanlarında desteklemektir (Zembat ve Zülfikar, 2006).

Okul öncesi eğitimin amaç ve görevleri, Türk Milli Eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak: çocukların beden, zihin ve duygu gelişmesini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak; onları ilköğretime hazırlamak; şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetiştirme ortamı yaratmak ve çocukların Türkçe'yi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır (Okul Öncesi Eğitim Programı, 2012).

Okul öncesi eğitimi, çocuğun duygularının gelişimini ve algılama gücünü artırmaktadır, sosyal, iletişimsel, düşünsel becerilerin yanı sıra, bilgi teknolojileri ve kişisel performansı artırmaya yönelik beceriler kazandırmayı içermektedir. Bu dönemde çocuğun kazanacağı alışkanlıklar, çocuğun toplumsal davranışlarını ve kişilik yapısını etkilemektedir. Çocuğu, genel kültür değerlerine dayalı sosyal bir ortam içerisinde eğitmek, toplumun kültürel değerlerinin özümlemesine yardımcı olmaktadır (Öktem, 1986; Şahin, 2005; Tuğrul ve Duran, 2003). Bu amaçlara ulaşmak için hazırlanan eğitim programları, çocuğun aktif katılımını; ayrıca düşünme, araştırma, inceleme, gözlemlene, ifade etme vb. becerilerinin gelişimini sağlamaktadır (Zembat ve Zülfikar, 2006).

Okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan programda, psikomotor gelişim, dil gelişimi, sosyal-duygusal gelişim, bilişsel gelişim ve özbakım becerilerini geliştirmeyi amaçlayan kazanım ve göstergelere yer verilmektedir.

Eğitim programlarında dil ve iletişimin desteklenebilmesi için çocuk-çocuk ve yetişkin-çocuk iletişimini teşvik eden bir yaklaşımın kullanılması önemli olmaktadır. Seçilen etkinliklerin sözel ve sözel olmayan dil becerilerini kapsamaması, örneklerle çeşitlendirilmesi, yorumlara ve farklı çıkarımlara olanak sağlaması, ilk elden deneyim kazanmanın, yaparak-yaşayarak öğrenmenin desteklenmesi, çok fazla önem taşımaktadır (Okul öncesi Eğitim Programı, 2012).

Okul öncesi eğitim programında, serbest zaman etkinlikleri, sanat etkinlikleri, Türkçe dil etkinlikleri, oyun ve müzik etkinlikleri, fen ve doğa etkinlikleri, drama etkinlikleri ile okuma-yazmaya hazırlık çalışmaları gibi etkinliklere yer verilmektedir.

Serbest zaman etkinlikleri çocuğun yaratıcılığını geliştirme, kendisini ifade etmesini sağlama, yardımlaşma, paylaşma, iş birliği, başladığı işi bitirme konusunda kararlı olma, sorumluluk alma ve aldığı sorumluluğu yerine getirme, problem çözüme, olaylar arasında neden-sonuç ilişkisi kurma ve kas becerilerini geliştirme açısından önemlidir (MEGEP, 2011a).

Sanat etkinlikleri, çocuğun yaratıcılığını ve hayal gücünü kullanarak problem çözümesine, eleştirel ve çözüm odaklı düşünmesine olanak tanıyan etkinliklerdir. Çocukların kendilerini ifade ederek iletişim becerilerini geliştirmesine, çocuğun kendini, içinde bulunduğu kültürü ve diğer kültürleri daha iyi anlamasına olanak tanıyarak farklılıklara saygı duymasına yardımcı olmaktadır (Okul öncesi Eğitim Programı, 2012).

Sanat etkinlikleri, estetik duyarlılığı geliştirmeyi hedefleyen etkinliklerdir. Bu nedenle çocuklara yeterli zaman, rahat çalışabilecekleri genişlikte bir yer, yaş, gelişim düzeyi ve bireysel ayrıcalıklarına uygun araç gereçler verilmesi, yaratıcılığının daha iyi ortaya çıkarmasını sağlamaktadır (MEGEP, 2011a).

Okul öncesi eğitim kurumlarında yer alan ana dili faaliyetleri, çocuğun sözlü anlatım ve iletişim becerilerinin gelişmesi bakımından oldukça önemlidir. Ana dili etkinlikleri çocuğun dil gelişimine yardımcı olarak, çocuğun Türkçe'yi doğru ve güzel kullanmasını sağlamaktadır. Türkçe dil etkinlikleri başkalarının konuşmalarını dinleyerek uygun yanıtlar vermesini, duygu ve düşüncelerini sözcüklerle ifade etmesini sağladığından özellikle çocuğun dil gelişimi ve sosyal-duygusal gelişimi açısından önemlidir. Çocuğun çevresi ile iletişimini kolaylaştırarak, grup içinde konuşma cesareti kazandırmakta ve kendine olan güvenini geliştirmektedir. Çocuğun zihinsel gelişimini destekleyerek olaylar arasında neden- sonuç ilişkisi kurmasına ve problem çözme becerisi kazanmasına yardımcı olmaktadır. Çocuğun grup içerisinde uyumlu davranmasını, kurallara uymayı ve başkalarının hakkına saygı göstermeyi öğrenmesini sağlamaktadır (Dirim, 2004). Çocuklara kitap sevgisini aşilayarak, çocukların hikâyelerden öğrendikleri ile çevreyi tanımasını ve ilgi duymasını kolaylaştırmaktadır. Duygu ve düşüncelerini anlatarak, ruhsal yönden rahatlamasını sağlamaktadır. Ayrıca anadili etkinliklerinde çocuğun yaratıcı düşünme yetenekleri gelişmekte ve sanata ve edebiyata ilgisi artmaktadır. Bu etkinliklerde bu alana yeteneği olan çocuklar keşfedilebilir. Anadili etkinlikleri sözcük dağarcığını zenginleştirmektedir. Çocuk bu etkinliklerde, kelimeleri doğru telaffuz etmeyi ve sesinin tonunu ve hızını ayarlamayı öğrenmektedir. Çocuk aynı sesle başlayan kelimeler, ya da kafiyeli kelimeler üretebilir. Bu tür etkinliklerde anlatma ve ifade etme becerilerine yönelik çalışmalar yapılması, çocuğun ifade edici dil gelişimini desteklemektedir (MEGEP, 2011b).

Oyun çocukların fiziksel, bilişsel, duygusal ve sosyal yönden gelişimini sağlayan bir araçtır. Oyun çocuğun motor hareket gelişimini, sosyal-duygusal gelişimini, dil gelişimini, bilişsel gelişimini ve öz bakım becerilerinin gelişimini etkilemektedir. Oyun, çocukları fiziksel ve duygusal olarak rahatlattığından zihinsel olarak öğrenmeye elverişli bir ortam sağlamaktadır. Çocuklar oyun oynayarak tüm deneyim alanlarında gelişim gösterebilmektedir. Oyun çocukların hareket gereksinimini karşıladığı gibi oynanan oyunun türüne göre hayal dünyasını zenginleştirebilmektedir (MEGEP, 2013, Okul öncesi Eğitim Programı, 2012).

Müzik etkinlikleri, çocukların hem bilişsel, sosyal duygusal, motor ve dil gelişimlerini destekleyen, hem de müziksel gelişim sürecini olumlu yönde etkileyen çalışmalarlardır. Müzik etkinliğinin, çocuğun motor gelişimine büyük katkısı olmaktadır. Çocuklar müzikle bedensel hareketleri birleştirerek, müziğin karakterine ve ritmine uygun olarak belli bir düzen içerisinde hareket etme becerisini kazanmaktadır (Okul öncesi Eğitim Programı, 2012).

Fen ve doğa etkinlikleri, çocukları dikkat etmeye, soru sormaya, merak etmeye, gözlem yapmaya, araştırmaya, incelemeye ve keşfetmeye yönelen etkinliklerdir. Bu etkinliklerle yaşam gerçekleri çocuklara tanıtılırken, çocuklarda çevre farkındalığı sağlanmaktadır (Okul öncesi Eğitim Programı, 2012). Fen ve doğa etkinlikleri çocukların; bilimsel düşüncelerini ve yaparak yaşayarak öğrenmelerini sağlamaktadır. Çocukların gözlem ve deney yeteneklerini geliştirmelerini sağlayarak, neden sonuç ilişkileri kurmalarını ve problem çözme becerilerini geliştirmektedir. Günlük yaşantılarında kullandıkları araç gereç ve malzemeleri öğrenmelerini, kavram gelişimlerini, akıl yürütme becerilerini ve dil gelişimlerini, yeni fikirler üretebilmelerini, kendilerine güven duymalarını, nesnelerin benzerliklerini, farklılıklarını görmelerini, grup etkinliklerine daha istekli katılmalarını sağlamaktadır (MEGEP, 2011c).

Okul öncesi eğitimle ilgili olarak yapılan araştırma sonuçlarına göre, erken yaşlarda karmaşık algılama ve fiziksel deneyimler için imkan verilmesi, ileri yaşlardaki değişik öğrenme becerilerinin gelişimini olumlu yönde etkilemektedir. Yaşamın ilk yıllarında kritik dönemler vardır. Temel bilgi ve beceriler, kendileriyle ilgili bu kritik dönemlerde, doğrudan verilen zengin deneyimlerle kazandırılmazsa, ileriki yıllarda öğrenilseler bile, ulaşılan düzeyde eksiklikler görülebilmektedir. Çocuğun ergenlik döneminde ulaştığı okuma düzeyinin ve sözcük dağarcığının yaklaşık yüzde 50'si dokuz yaşına kadar gerçekleşmektedir. Bu nedenle, dil gelişimi ve eğitimi açısından okul öncesi eğitim çağı kritik bir dönemdir. Çocuğun okul öncesinde aldığı eğitimin uzun dönemli etkileri incelendiğinde, öğrenme yeteneği ve akademik başarı üzerinde olumlu etkilerinin olduğu görülmektedir. Okul öncesi eğitim, okul başarısını yükselterek sınıf tekrarını azaltmanın yanı sıra, okula devamı ve iş gücünü artırmakta ve ergenlik suç oranı ile erken yaştaki hamilelikleri azaltmaktadır. Ayrıca okul öncesi eğitim alan çocuklar, ilköğretimde okuma-yazma, matematik, işbirliği gibi alanlarda oldukça başarılı bulunmuştur. Sosyal ve zihinsel becerileri gelişmiştir. Okul öncesi eğitim alan çocuklar, yardımsever, yaratıcı, istekli, çalışkan, sorumlu, bağımsız, ödevlerini düzenli yapan, görüşlerini açıkça söyleyen, öğrenmeyi ve soru sormayı seven kişiler olmaktadır. Okul öncesi eğitim alan çocuklar, okul öncesi eğitimi almayan çocuklara oranla, uzun vadede daha az suç işlemek, daha yüksek gelir kazanmak, daha fazla okul bitirmek gibi belirgin farklılıklar göstermişlerdir (Gürkan, 2009, İnanlı, 2003).

Okul öncesi eğitime yapılan yatırım ile sosyo-ekonomik ve sosyal eşitsizlikler azaltılabilmektedir. Yetersiz ve elverişsiz koşullarda yaşayan çocuklar, elverişli koşullardan gelenlere oranla gelişim düzeyi

açısından geride kalmaktadır. Bu durum ilköğretime başladığında büyük bir eşitsizlik yaratmaktadır. Okul öncesi eğitim aracılığıyla, bu eşitsizlikler azaltılabilmekte ya da ortadan kaldırılabilmektedir. Okul öncesi eğitimle anne ve babaların çocuk bakımı ve eğitimi konusundaki bilgi ve becerileri değiştirilip geliştirilerek gelecek nesillere yansıtacak olumlu etkiler elde edilebilmektedir (Gürkan, 2009).

Okul öncesi eğitimin niteliğini ve çocuğun gelişimini etkileyen en temel belirleyicilerden biri de öğretmen özellikleridir. Çocuklar sadece değer gördükleri, sevildiklerinden emin oldukları ve kendilerini güvende hissettikleri destekleyici ortamlarda keşfederler ve sunulan öğrenme fırsatlarını değerlendirirler. Bu destekleyici ortamın en önemli bileşenlerinden birisi, öğretmen ile çocuk arasında kurulan tutarlı ve güvenli ilişkidir (Okul öncesi Eğitim Programı, 2012).

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri; kişisel ve mesleki değerler-mesleki gelişim, öğrenciyi tanıma, öğrenme ve öğretme süreci, öğrenmeyi, gelişimi izleme ve değerlendirme, okul-aile ve toplum ilişkileri, program ve içerik bilgisi olmak üzere altı yeterlik alanından oluşmaktadır (<http://otmg.meb.gov.tr/YetGenel.html>).

Okul öncesi eğitimin amaçlarının gerçekleştirilebilmesinde önemli rol oynayan bir diğer unsur okul öncesi eğitim programıdır. Okul öncesi kurumlarda uygulanan eğitim programları, okul-aile-çocuk üçgeninde gerçekleştirilen tüm yaşantıları kapsamaktadır. Bu noktada önemli olan; okulun belirlediği hedeflere ulaşabildiği, çocuğun eğitim gereksinimlerini karşılayabildiği ve ailenin beklentilerine karşılık bulabildiği eğitim programlarının hazırlanabilmesi ve uygulanabilmesidir (Temel, Kandır, Erdemir ve Koçer Çiftçi, 2005).

Aileyaşantısı, çocuğun zamanının büyük bölümünün geçtiği ve gelişimi açısından doğal yaşantıların paylaşıldığı temel bir etkileşim ortamıdır (Tuncer, Sak ve Şahin, 2011). Aile, çocuğun gelişimini, toplumsal uyumunu ve başarısını etkileyen en önemli etkenlerden biridir. Anne-babalar çocuklarını yetiştirmek için ciddi zaman, emek ve enerji harcamaktadır. Özellikle yaşamın ilk yıllarında çocuğun yaşamda kalmasında ve gelişiminde anne-babalar çok önemli bir yer tutmaktadır (Okul öncesi Eğitim Programı, 2012).

Okul öncesi eğitim döneminde, okul ve aile arasında kurulacak işbirliği her eğitim döneminden çok daha önemlidir. Çünkü bu dönemde verilen eğitim, çocuğun başarılı, sağlıklı, uyumlu ve mutlu bir yetişkin olarak hayata hazırlanmasında büyük rol oynar (Işık, 2007).

Okul öncesi eğitim programlarına aile katılımı; okul ve ev arasındaki devamlılığı sağlamaktadır. Anne babalar okulda, öğretmenler ise evde neler olduğu konusunda bilgi sahibi olmaktadır. Okul ve ev arasındaki süreklilik eğitimdeki başarıyı arttıran bir unsurdur (Tezel Şahin ve Ünver, 2005).

Çelenk (2003)'e göre; eğitim açısından destekleyici bir tutum içinde bulunan ailelerden gelen çocuklar ile okul ile ortak program üzerinde görüş birliği içinde düzenli iletişim içinde bulunan, bu ortak anlayış içinde çocuğuna eğitim desteği sağlayan velilerin çocuklarının okul başarıları daha yüksektir. Bu sebeplerle okul- aile işbirliğinin ve iletişiminin olması çok önemlidir.

Okul öncesi eğitim, çocuğu ve aileyi merkeze alarak, çocukların ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda planlanmalıdır. Çocukların gelişimlerini buldukları düzeyden çıkartabilmeli, onları temel eğitime hazırlayabilmelidir. Bağımsız ve kendine güvenli bir kişilik geliştirmelerine, topluma uyum sağlamalarını

kolaylaştıracak temel davranışları kazanmalarına yardımcı olmalıdır. Bunun için çocuklar okul öncesi eğitim kurumlarında rahat bir atmosfer, dengeli ve güven verici bir ortam içinde bulunmalıdır (Demiral, 1985).

Erken çocukluk dönemi eğitimiyle ilgili literatürün çoğunda anne-baba eğitiminin, uzman ve aile arasında oluşan günlük etkileşimler aracılığıyla oluşacağı belirtilmektedir. Normal etkileşimler aracılığıyla oluşturulan bu ilişki anne-babanın uzman kişinin görüş açısını daha yakından tanımasını sağlamakla birlikte çocuk için hedeflenen eğitim programının başarıya ulaşabilmesini sağlayıcı katkılarının nasıl sağlanabileceğine yönelik gerekli bilgileri sunmaktadır (Mağden, 1993).

Okul-aile işbirliği, bu iş birliğinin parçası olan çocuğu, aileyi ve öğretmeni olumlu yönde etkilemektedir. Aileleri okulla iş birliğine giren çocuklar testlerde ve gözlemlere dayalı incelemelerde, aileleri bu tür iş birliklerine girmeyen çocuklara göre daha az başarısız olmaktadır. İş birliğine giren annelerin, çocuklarına yönelik olumlu tutumları ve kendilerine olan güvenleri artmaktadır (Sucuka ve Kımmet, 2005).

0-6 yaş çocuğunun iki önemli ortamı, ailesi ve okul öncesi eğitim kurumlarıdır. Bu eğitim ortamından ailenin sosyo-kültürel düzeyi, çocuk eğitimine bakış açısı ve bu konudaki tutumları, çocuğun gelecek yaşamını önemli ölçüde etkilemektedir (Kaya, 2002).

Bu araştırma 4-5 yaşlarında çocuğu olan annelerin okul öncesi eğitim kurumlarından beklentilerini saptamak amacıyla yapılmıştır.

Araştırmada 4-5 yaşlarında çocuğu olan annelerin okul öncesi eğitimden beklentileri araştırılmıştır. Araştırmada annelerin çocuğunun okul öncesi eğitim alma durumları, annelerin yaşları, annelerin öğrenim düzeylerine göre annelerin kurumsal beklentileri ile sosyal-duygusal gelişim, dil gelişimi, özbakım becerileri, bilişsel gelişim ve psikomotor gelişim alanındaki beklentilere yönelik analizler yapılmıştır.

2. YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırmada genel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez (Karasar, 2000).

Örneklem

Bu araştırmanın örneklemini 2011 yılında Ordu il merkezinde, alt sosyo-ekonomik düzeye sahip, dört-beş yaş grubu çocuğu olan 114 anne oluşturmuştur.

Araştırma kapsamına alınan annelere ait demografik bilgiler tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. Araştırma Kapsamına Alınan Annelerin Demografik Bilgileri

		Frekans	Yüzde

Yaş	18-24	10	8,8
	25-30	57	50,0
	31-35	36	31,6
	36'dan fazla	11	9,6
	Toplam	114	100
Mezun olunan okul	İlkokul	52	45,6
	Ortaokul	31	27,2
	Lise ve üstü eğitim	31	27,2
	Toplam	114	100
Çalışma durumu	Çalışan	9	7,9
	Çalışmayan	105	92,1
	Toplam	114	100
Çocuk sayısı	1	39	34,2
	2	53	46,5
	3 ve üzeri	22	19,3
	Toplam	114	100
Çocuğun yaşı	4	62	54,4
	5	52	45,6
	Toplam	114	100
Çocuğun okul öncesi eğitime gitme durumu	Okula giden	17	14,9
	Okula gitmeyen	97	85,1
	Toplam	114	100
Diğer çocukların okul öncesi eğitime gitme durumu	Okula giden	52	45,6
	Okula gitmeyen	62	54,4
	Toplam	114	100
Okul öncesi eğitime devam eden çocuğun cinsiyeti	Kız	33	54,1
	Erkek	28	45,9
	Toplam	61	100

Tablo incelendiğinde, annelerin % 50'sinin yaşının 25-30 yaş arasında olduğu, annelerin % 45,6'sının ilkokul mezunu olduğu, % 92,1'inin çalışmadığı, % 46,5'inin iki çocuğu olduğu görülmektedir. Annelerin % 54,4'ünün çocuğunun dört yaşında ve % 45,6'sının çocuğunun beş yaşında olduğu görülmektedir. Annelerin çocuklarının % 45,6'sı daha önce okul öncesi eğitim almıştır. Okul öncesi eğitime devam eden çocukların % 54,1'i kız ve % 45,9'u erkektir.

Veri toplama araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak Özen (2008) tarafından geliştirilen “Anne ve Babaların Okul Öncesi Eğitimden Beklentileri” konulu 40 maddeden oluşan ve Alpha iç tutarlılık katsayısı % 0.86 olarak hesaplanan anket kullanılmıştır. Özen tarafından geliştirilen ölçekte, ailelerin kurumsal beklentileri (21, 33-40. maddeler) ile sosyal-duygusal gelişim (1.-8. maddeler), dil gelişimi (9.-14. maddeler), özbakım becerileri (15.-20. maddeler), bilişsel gelişim (22.-27. maddeler), psikomotor gelişim (28.-32. maddeler) alanındaki beklentilere yönelik maddeler yer almıştır.

Ankette yer alan maddeler aşağıdaki gibidir.

Kurumsal beklentiler

Yeni ve alışılmamış durumlara uyum sağlayabilme becerisinde model olan öğretmenlerin seçiminde lise ve üniversite mezunları arasındaki farka çok fazla dikkat edilmemesi, veli ile öğretmen arasındaki görüşmelerin

sık olması, öğretmenler ile veli arasındaki görüşmelerin sadece okuldaki başarılar ile sınırlı tutulması, okul öncesi eğitim sürecinin, öğrencilerin sadece oyalandıkları bir yer olarak algılanması, okul öncesi öğretmeni etkinlikleri yürütürken okuma yazma öğretimi gibi sonraki sınıflarda uygulanması gereken etkinliklerin de yapılması, okul öncesi kurumunda olması gereken en önemli özelliğin deneyimin varlığından ziyade genç öğretmenlerin olması, okul öncesi eğitimde aranılması gereken en önemli beklentinin, okul öncesi eğitim kurumunun ekonomik açıdan uygun olması, etkinlikler düzenlenirken bireysel farklılıklardan ziyade bireysel benzerliklerin göz önünde bulundurulması ve okullarda sosyal etkinliklerden çok Matematik ve Türkçe ders etkinliklerinin daha fazla olmasıdır.

Sosyal-duygusal gelişim

Çocukların okul kurallarına alışması için, grupla birlikte hareket etme ve gruba uyma alışkanlığı kazandırılarak, sosyalleşmesinin sağlanması, çocuğun kendi hakkını korumasının yanında, başkasının hakkına saygı gösterme becerisinin de kazandırılması, okul öncesi eğitimin çocuğun rahatsız edici duygularını (kıskançlık, öfke gibi) uygun şekilde ortaya koymasına katkıda bulunması, sorumluluk alma ve aldığı sorumluluğu yerine getirme alışkanlığının kazandırılması, işbirliği, paylaşma ve yardımlaşma duygularının geliştirilmesi ve kendisini başkalarının yerine koyarak duygularını açıklama becerisinin kazandırılması, okul öncesi eğitim kurumunun Atatürk, vatan, millet, bayrak gibi milli değerlere bağlılıklarını arttırması, ailesine ve çevresine saygılı olma duyarlılığını geliştirmesi, toplum içinde kendisinden beklenen uygun davranışları göstermesine katkıda bulunması ve yaşlılarıyla geçinme becerisi kazandırarak, aile denetiminin olmadığı durumlarda da gerektiği gibi davranmayı öğretmesidir.

Dil gelişimi

Okul öncesi eğitimin, çocuğun Türkçe'yi doğru ve güzel konuşmasına katkıda bulunması, kelime hazinesini geliştirmesi yönünde gerekli etkinlikleri uygulaması, başkalarını anlayabilmenin dışında, kendi istekleri doğrultusunda dinleme becerisini geliştirmesi, düşüncelerini ifade edebilme becerisini kazandırması ve konuşurken kendine güven duymasına katkıda bulunması, konuşurken sesinin tonunu ve hızını kendisini heyecanlandırıcı bir şekilde oluşturmasına katkıda bulunması ve başkalarıyla iletişim kurma becerisini geliştirmesi ve duygularını sözel olarak ifade edebilmesine katkıda bulunmasıdır.

Özbakım becerileri

Okul öncesi eğitimin çocuğa, kendini kazalardan ve tehlikelerden koruyabilmeyi öğretmesi, sağlıklı yaşamak için gerekli temizlik kurallarıyla ilgili pratik bilgiler kazandırması, sosyal yaşamda var olabilmek için beslenme alışkanlığının çocukta toplumun isteği şekilde oluşmasını sağlaması, sağlıklı yaşamak için dinlenmenin gerekliliğini öğretmesi, çocuğa hastalıklardan korunmak için uyulması gereken kuralların öğretilmesine birinci sınıftan itibaren başlanması ve kendi ihtiyaçlarını bağımsız olarak giderebilme alışkanlığı kazandırmasıdır.

Bilişsel gelişim

Okul öncesi eğitimde sayıların tanıtımının, nesnelere basit toplama ve çıkarma işlemlerini yapabileme becerilerin kazandırılmasına yönelik aktivitelerin çok fazla yapılması, gözlem yapma ve soru sorma becerisi ile

olaylar arasında neden-sonuç ilişkisi kurabilme becerisinin kazandırılması, günlük yaşamda karşılaştığı problemleri çözme becerilerinin geliştirilmesinin büyük ölçüde ailelere bırakılması, kendi kendine karar verme becerisi ile yaratıcı düşünme becerisi kazandırılması, az-çok, büyük-küçük, doğru-yanlış gibi temel kavramları geliştirmesine katkıda bulunması ve varlıkları çeşitli özelliklerine göre eşleştirmenin öğretilmesidir.

Psikomotor gelişim

Okul öncesi eğitimin çocuğun, el becerilerini geliştirmesine katkıda bulunması, dayanıklılık, esneklik ve çeviklik gibi temel becerilerini geliştirmesi, denge gerektiren hareketleri (farklı zeminlerde yürümek, tek ayak üzerinde durmak gibi) fazla yapması sakıncalı olabileceğinden çok fazla düzeyde yaptırılmaması, engellerle karşılaştığında seri ve çabuk hareket etme becerisinin geliştirmesi ve arkadaşları ile bedenselliğe dayalı oyun oynama becerisinin geliştirebilmesidir.

Toplanan araştırma verilerin değerlendirilmesinde SPSS programı kullanılmıştır. Yapılan kolmogrov-smirnov analizi sonucunda verilerin normal dağılım gösterdiği görülmüş, bu nedenle verilerin analizinde t testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır.

3. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde yapılan istatistiksel işlemler sonucu elde edilen bulgularla, bu bulguların yorumları sunulmuştur.

Yapılan bu çalışmada annelerin çocuğunun yaşı, çocuk sayısı ve okul öncesi eğitime devam eden çocuğun cinsiyeti ile annelerin kurumsal beklentileri, sosyal-duygusal gelişim, dil gelişimi, özbakım becerileri, bilişsel gelişim ve psikomotor gelişim alanındaki beklentileri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüş, bu sebeple araştırma kapsamına anlamlı farklılık çıkan alanlar alınmıştır.

Tablo 2’de annelerin çocuklarının okul öncesi eğitim alma durumuna göre gelişim alanlarına yönelik beklentilere ait t- testi sonuçları değerleri yer almaktadır.

Tablo 2. Annelerin Çocuklarının Okul Öncesi Eğitim Alma Durumuna Göre Gelişim Alanlarına Yönelik Beklentilere Ait T- Testi Sonuçları

	Okul Öncesi Eğt. Alma	N	X	S	t	p
Sosyal gelişim	Eğitim alma	52	36,09	3,00	2,782	,006*
	Eğitim almama	62	34,27	3,83		
Dil gelişimi	Eğitim alma	52	26,69	2,71	1,174	,243
	Eğitim almama	62	26,01	3,32		
Özbakım becerileri	Eğitim alma	52	26,42	2,62	1,243	,216
	Eğitim almama	62	25,74	3,13		
Bilişsel gelişim	Eğitim alma	52	25,47	3,41	1,125	,263
	Eğitim almama	62	24,72	3,56		
Psikomotor gelişim	Eğitim alma	52	21,37	2,15	,697	,488
	Eğitim almama	62	21,04	2,68		

*p<0.01

**p<0.05

Tabloda annelerin çocuklarının okul öncesi eğitim almasıyla sosyal gelişimle ilgili beklentileri arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Çocukları okul öncesi eğitim alan annelerin her alanda beklentilerinin

daha yüksek olduğu, ama bu durumun sosyal gelişimle ilgili beklentide anlamlı farklılık yarattığı görülmektedir. Çocukları okul öncesi eğitim alan anneler, okul öncesi eğitim kurumunun çocuğun sosyalleşmesini sağlaması, kendi hakkını korumanın yanında, başkasının hakkına saygı gösterme becerisi kazandırması, rahatsız edici duygularını uygun şekilde ortaya koymasına katkıda bulunması, sorumluluk alma ve aldığı sorumluluğu yerine getirme alışkanlığını kazandırması, işbirliği, paylaşma ve yardımlaşma duygularını geliştirmesi ve Atatürk, vatan, millet, bayrak gibi milli değerlere bağlılıklarını arttırması, ailesine ve çevresine saygılı olma duyarlılığını geliştirmesi ve toplum içinde kendisinden beklenen uygun davranışları göstermesine katkıda bulunması, yaşlılarıyla geçinme becerisi kazandırarak, aile denetiminin olmadığı durumlarda da gerektiği gibi davranmayı öğretmesiyle ilgili beklentilerinin daha yüksek olduğu görülmektedir.

Bunun sebebi çocukları okul öncesi eğitim alan annelerin çocuklarındaki gelişim farklılıklarını özellikle de sosyal gelişimdeki farklılığı daha fazla görmeleri olabilir.

Tablo 3. Annelerin Yaş Gruplarına Göre Gelişim Alanlarına Yönelik Beklentilere Ait Anova Testi Sonuçları

Annelerin yaşları		Anova Testi Sonuçları								
		N	\bar{X}	S		Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F-Değeri	P
Sosyal gelişimi	18-24	10	31,60	3,74	Gruplar arası	193,578	3	64,526	5,637	,001*
	25-30	57	34,85	3,25	Gruplar içi	1259,159	110	11,447		
	31-35	36	36,47	3,13	Toplam	1452,737	113			
	36'dan fazla	11	35,09	4,41						
Dil gelişimi	18-24	10	25,00	1,82	Gruplar arası	36,450	3	12,150	1,302	,278
	25-30	57	26,38	3,12	Gruplar içi	1026,542	110	9,332		
	31-35	36	26,86	2,88	Toplam	1062,991	113			
	36'dan fazla	11	25,45	3,98						
Özbakım Becerileri	18-24	10	25,40	2,79	Gruplar arası	12,929	3	4,310	,499	,684
	25-30	57	25,92	3,11	Gruplar içi	950,756	110	8,643		
	31-35	36	26,50	2,88	Toplam	963,684	113			
	36'dan fazla	11	25,81	2,18						
Bilişsel Gelişim	18-24	10	24,10	3,60	Gruplar arası	20,806	3	6,935	,558	,644
	25-30	57	24,96	3,35	Gruplar içi	1355,760	110	12,438		
	31-35	36	25,58	3,65	Toplam	1376,566	113			
	36'dan fazla	11	24,72	3,92						
Psiko-motor gelişim	18-24	10	20,30	2,86	Gruplar arası	15,677	3	5,226	,863	,463
	25-30	57	21,05	2,26	Gruplar içi	660,040	110	6,055		
	31-35	36	21,61	2,62	Toplam	675,717	113			
	36'dan fazla	11	21,36	2,50						

*p<0.01

**p<0.05

Tabloda annelerin yaşları ile sosyal gelişimle ilgili beklentileri arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. 31-35 yaşları arasında olan annelerin her alanda beklentilerinin daha yüksek olduğu, ama bu durumun sosyal gelişimle ilgili beklentide anlamlı farklılık yarattığı görülmektedir. 31- 35 yaşlarında olan annelerin okul öncesi eğitimde sosyal gelişimle ilgili beklentilerinin diğer yaş gruplarında olan annelerden daha yüksek olduğu görülmektedir.

Günümüzde okul-aile işbirliğinin önemi daha fazla artmış ve programlarda okul-aile işbirliği daha fazla vurgulamaya ve eğitimde okul-aile işbirliğine daha fazla yer vermeye başlanmıştır.

31-35 yaşlarında olan annelerin, okul-aile işbirliği sonucunda çocuklarıyla ilgili okul deneyimlerinin daha fazla olması, daha fazla okul-aile işbirliğini içeren çalışmalara katılması, okul öncesi eğitimde daha fazla beklenti içerisinde olmalarını sağlamış olabilir. 31-35 yaşlarında çocuğu olan annelerin, çocuklarıyla ilgili okul öncesi eğitime dair daha fazla eğitim yaşantısına sahip olması ve sosyal gelişimin önemini daha fazla kavrayarak, daha bilinçli düşüncelerinden kaynaklanıyor olabilir.

Tablo 4. Annelerin Yaş Gruplarına Göre Kurumsal Beklentilere Ait Anova Testi Sonuçları

Öğretmenler ile veli arasındaki görüşmeler sadece okuldaki başarılar ile sınırlı kalmalıdır.									
Annelerin yaşları	N	\bar{X}	S	Anova Testi Sonuçları					
					Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F-Değeri	P
18-24	10	2,60	1,77	Gruplar arası	28,411	3	9,470	4,822	,003*
25-30	57	3,58	1,31	Gruplar içi	214,085	109	1,964		
31-35	36	2,72	1,48	Toplam	242,496	112			
36'dan fazla	11	4,09	1,13						
Okul öncesi eğitim süreci öğrencilerin sadece oyalandıkları bir yer olarak algılanmalıdır.									
Annelerin yaşları	N	\bar{X}	S	Anova Testi Sonuçları					
					Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F-Değeri	P
18-24	10	2,90	1,19	Gruplar arası	16,699	3	5,566	3,196	,026**
25-30	57	2,76	1,41	Gruplar içi	189,832	109	1,742		
31-35	36	2,22	1,17	Toplam	206,531	112			
36'dan fazla	11	3,54	1,36						

*p<0.01

**p<0.05

Ailelerin okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan programlar ve etkinliklere katılımları, aile, çocuk ve öğretmen açısından olumlu sonuçlar doğurmaktadır. Bu katılım ile ailelerin gelişimleri ve eğitimleri konusunda doğrudan eğitilmeleri ve çocuklarının gereksinimleri konusunda bilgilenmeleri sağlanmaktadır (Kaya, 2002).

Okul öncesi eğitim kurumundan beklentilere yönelik maddeler ile annelerin yaşları karşılaştırılmış ve iki maddede anlamlı farklılık bulunmuştur. Öğretmenlerle yapılan görüşmelerin okuldaki başarılar ile sınırlı olmasına yönelik verilen soruya en yüksek ortalama ile 36 yaş ve üzeri anneler sahiptir (\bar{X} = 4,09). Bu görüşe yönelik en düşük ortalama ise 18-24 yaş arası annelere aittir (\bar{X} = 2,60).

18-24 yaş arasında olan annelerin bu cevabı vermesinin nedeni, okul-aile işbirliğine yönelik etkinlikleri ve aile katılım çalışmalarını hem ailesinde, hem de kendi çevresinde daha fazla yaşamış olmasından kaynaklanıyor olabilir.

36 yaş ve üzeri anneler, en yüksek oranda ($\bar{X}=3,04$) okul öncesi eğitim sürecini öğrencilerin sadece oyalandıkları yer olarak görmüşlerdir. Bu düşünceye ait en düşük ortalama ise 31-35 yaş arasındaki annelere aittir. ($S=2,22$).

36 yaşından büyük olan anneler okul öncesi eğitim kurumlarının önemi ve işleyişiyle ilgili daha az bilgiye sahip olmuş olabilir. 31-35 yaş arası olan anneler ise okul-aile işbirliğine yönelik etkinliklere günümüzde daha fazla yer verilmesi sonucunda kendi çocuklarıyla ilgili aile katılımı çalışmalarını gerçekleştirmiş, çocuklarından birini yada birkaçını okul öncesi eğitim kurumuna göndermiş olabilir. Bu durum da 31-35 yaş arası olan annelerin lehine sonuç ortaya çıkarmış olabilir.

Tablo 5. Annelerin Öğrenim Düzeylerine Göre Kurumsal Beklentilere Ait Anova Testi Sonuçları

Yeni ve alışılmamış durumlara uyum sağlayabilme becerisinde model olan öğretmenlerin seçiminde lise ve üniversite mezunları arasındaki farka çok fazla dikkat edilmemelidir.									
Mezuniyet durumu	Anova Testi Sonuçları								
	N	\bar{X}	S		Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F-Değeri	P
İlkokul	51	3,94	1,15	Gruplar arası	22,392	2	11,196	7,802	,001*
Ortaokul	31	3,41	1,28	Gruplar içi	157,856	110	1,435		
Lise ve üzeri mez.	31	2,87	1,17	Toplam	180,248	112			
Okul öncesi eğitim süreci öğrencilerin sadece oyalandıkları bir yer olarak algılanmalıdır.									
	Anova Testi Sonuçları								
	N	\bar{X}	S		Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F-Değeri	P
İlkokul	51	3,00	1,34	Gruplar arası	22,079	2	11,040	6,584	,002*
Ortaokul	31	2,87	1,52	Gruplar içi	184,452	110	1,677		
Lise ve üzeri mez.	31	1,96	0,91	Toplam	206,531	112			

*p<0.01

**p<0.05

Annelerin öğrenim düzeyleri ile kurumsal beklentiler arasındaki bağlantı incelendiğinde iki maddede anlamlı farklılık olduğu göze çarpmaktadır. Her iki maddede de bu bağlantıların lise ve üzeri mezuniyeti olan annelerin lehine olduğu görülmektedir.

Öğrenim düzeyleri yükseldikçe okul öncesi eğitime yönelik tutumun daha olumlu olduğu göze çarpmaktadır. Bunun sebebi öğrenim düzeyi yükseldikçe annelerin daha bilinçli olması ve bunun sonucunda da okul öncesi eğitim kurumlarından ve çocuklarının eğitimlerinden beklentilerinin daha yüksek olması olabilir.

4. TARTIŞMA VE SONUÇLAR

Sosyo-ekonomik düzeyi düşük 4-5 yaş çocuğu olan annelerin okul öncesi eğitimden beklentilerinin incelendiği bu çalışmada araştırma sonuçlarına göre, çocukları okul öncesi eğitim almış annelerin ve 31-35 arası annelerin, okul öncesi eğitimden sosyal gelişime ilişkin beklentileri daha yüksek bulunmuştur. 36 yaş ve üzeri annelerin okul öncesi eğitimde kurumsal beklentileri daha olumsuzdur. Öğrenim düzeyi yükseldikçe annelerin kurumsal beklentileri daha olumlu olmaktadır.

Çalışmada çocukları okul öncesi eğitim alan annelerin çocuklarının gelişim alanlarına ilişkin beklentilerinin daha fazla olduğu görülmektedir. Sosyal gelişimde ise bu durum anlamlı bir farklılık yaratmaktadır.

Çocukları okul öncesi eğitim alan annelerin gelişim alanlarıyla ilgili daha fazla beklentiye sahip olması, okul öncesi eğitimin önemini ve yararını daha fazla görmesiyle açıklanabilir.

Öğrenme-öğretme sürecine ilişkin olarak okul başarısını artıran faktörler üzerinde yapılan araştırmalar, okul başarısı üzerinde okul-aile dayanışmasının önemli bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir (Çelenk, 2003).

Bu araştırmada annelerin öğrenim düzeyleri arttıkça kurumdan beklentilerinin daha olumlu olduğu görülmektedir. Öğrenim düzeyleri düşük olan annelerin okul öncesi eğitim kurumlarının işlevleri konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları görülmektedir.

5. ÖNERİLER

Araştırma sonucunda aşağıdaki önerilere yer verilmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre alt – sosyoekonomik düzeye sahip annelerin okul öncesi eğitim hakkındaki beklentileri, çoğunlukla çocuklarının okul öncesi eğitimle ilgili yaşantıya sahip olmaları ile ilgilidir. Çocukları okul öncesi eğitim almış anneler okul öncesi eğitim konusunda daha bilinçli olmaktadır. Annelerin okul öncesi eğitim hakkında bilgilerinin artırılması için okul öncesi eğitimle ilgili aile eğitim seminerleri düzenlenmelidir. Okul öncesi eğitimin önemi ve yararları konusunda veliler bilgilendirilmelidir.

Okul öncesi eğitim kurumlarında yer alan etkinlikler ve bu etkinliklerin çocukların gelişim alanlarına etkisi konusunda ailelere daha fazla bilgi verilmektedir.

Okul öncesi eğitimde okul-aile işbirliğinin önemi ve çocuğun başarısına yansımaları konusunda ailelere bilgiler verilmelidir.

KAYNAKLAR

Çelenk, S. (2003). Okul Başarısının Ön Koşulu: Okul Aile Dayanışması. *İlköğretim-Online* 2 (2), Web: <http://ilkogretim-online.org.tr/vol2say2/v02s02d.pdf> adresinden 09.06.2007 tarihinde alınmıştır.

Demiral, Ö. (1985). *Okulöncesi dönem öğretmeninin yetiştirilmesi*. Ya-Pa Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri II-III, Ya-Pa Yayınları: İstanbul.

Dirim, A. (2004). *Kız meslek liseleri için okul öncesi eğitimi*. (1. Basım) İstanbul: Esin Yayınevi.

Erkan, S. (1993). *Okulöncesi eğitim kurumlarında hizmetiçi eğitim*. 9. Ya-Pa Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri, Ya-Pa Yayınları: Ankara

Gürkan, T. (2009). Erken çocukluk dönemi ve okul öncesi eğitim. Ş. Yaşar. (Editör). *Okulöncesi Eğitime Giriş*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, ss. 1-21.

Işık, H. (2007). *Okulöncesi eğitim kurumlarında gerçekleştirilen okul-aile işbirliği çalışmalarının anne-baba görüşlerine dayalı olarak incelenmesi*, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

İnanlı, R. (2003). *Açılış konuşması*. Erken Çocukluk Eğitimi Politikaları: Yaygınlaşma, Yönetişim ve Yapılar Toplantısı Raporu, Ankara: Okul Öncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü AÇEV Unicef Eğitim Reformu Girişimi.

Kaçar, A. Ö. ve Doğan, N. (2007). *Okulöncesi eğitimde bilgisayar destekli eğitimin rolü*. Akademik Bilişim Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya. Web: <http://ab.org.tr/ab07/bildiri/43.pdf> adresinden 03.04.2013 tarihinde alınmıştır.

Karasar, N. (2000). *Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar ilkeler teknikler*. (10. Baskı). Ankara: Nobel Yayınları.

Kaya, Ö. M. (2002). *Okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan programlara ailelerin ilgi ve katılımları ile okul öncesi eğitim kurumlarının aile eğitimine katkısı konusunda anne-baba görüşleri*. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Mağden, D. (1993). *Okulöncesi eğitim programlarında yeni yaklaşımlar*. 9. Ya-Pa Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri, Ya-Pa Yayınları: Ankara.

MEB, *Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri*, Web: (<http://otmg.meb.gov.tr/YetGenel.html>). adresinden 11.03.2013 tarihinde alınmıştır.

MEB, (2012). Okul Öncesi Eğitim Programı.

MEGEP, (2013). *Oyun etkinlikleri-2*. Çocuk Gelişimi ve Eğitimi, Ankara.

MEGEP, (2011a). *Serbest zaman etkinlikleri*. Çocuk Gelişimi ve Eğitimi, Ankara.

MEGEP, (2011b). *Türkçe Dil Etkinlikleri*. Çocuk Gelişimi ve Eğitimi, Ankara.

MEGEP, (2011c). *Fen ve Doğa Etkinlikleri*. Çocuk Gelişimi ve Eğitimi, Ankara.

Öktem, T. (1986). *S.S.Y.B Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü kuruluşlarında okulöncesi eğitimi ve yaygınlaştırılması çalışmaları*. 4. Ya-Pa Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri, Ya-Pa Yayınları: Ankara.

Ömeroğlu, E. ve Can Yaşar, M. (2005). Okulöncesi eğitim kurumlarında ailenin eğitime katılımı. *Bilim ve Aklın Aydınlanışında Eğitim Dergisi*. 6 (62).

Özen, Ş. (2008). *Okul öncesi eğitim ve aile: anne ve babaların okul öncesi eğitimden beklentileri (Kars ili örneği)*. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars.

Sucuka, N. ve Kıymet, E. (2005). Aile destek programlarının okul-aile işbirliğindeki önemi. M. Sevinç. (Editör). İstanbul: Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar 2 Morpa Kültür Yayınları.

Şahin, E. (2005). *Okulöncesi eğitimi öğretmen adayları ve öğretmenleri için uygulama kılavuzu*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Temel, Z. F., Kandır, A. Erdemir, N. ve Koçer Çiftçi, H. (2005). Okul öncesi eğitimde proje yaklaşımı ve program örnekleri. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Tezel şahin, F. ve Ünver, N. (2005). Okulöncesi eğitim programlarına aile katılımı. *Kastamonu Eğitim Dergisi* 13 (1). 23-30.

Tuğrul, B. ve Duran E. (2003). Her çocuk başarılı olmak için bir şansa sahiptir: zekanın çok boyutluluğu çoklu zeka kuramı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 24 224-233..

Tuncer, N., Sak R. ve şahin, İ.T. (2011). Aile Eğitimi. Ankara: Vize Yayıncılık.

Zembat, R. ve Zülfikar S. T. (2006). Okul öncesi öğretmenlerinin sohbet ve hikaye etkinliklerinde kullandıkları öğretim yöntemlerinin incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*. 6(2).23-45.